



Vlaams
Parlement

stuk **2308** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 9 december 2013 (2013-2014)

Motie

van de heer Joris Van Hauthem

betreffende een belangenconflict

TOELICHTING

In het kader van de uitvoering van de zesde staatshervorming wordt op dit ogenblik in de Kamer een wetsontwerp tot wijziging van diverse wetten ten gevolge van de hervorming van de Senaat en houdende verscheidene wijzigingen inzake verkiezingen behandeld (*Parl. St. Kamer* 2013-14, nr. 53-3191/1), dat samen moet worden gelezen met tal van andere voorstellen van de institutionele meerderheid die een grondige hervorming van de Senaat op het oog hebben (*Parl. St. Senaat* 2011-12, nr. 5-1720/1 tot en met 5-1748/1 en *Parl. St. Senaat* nr. 5-1989/1 tot en met 5-1991/1). De bedoeling van de institutionele meerderheid met deze hervorming van de Senaat bestaat erin “de Senaat om te vormen tot een kamer van de deelstaten” (*Parl. St. Senaat* 2011-12, nr. 5-1720/1, pagina 1).

Bij die hervorming van de Senaat worden evenwel een aantal voor Vlaanderen communautair uiterst gevoelige en onaanvaardbare regelingen ingevoerd. In het door deze motie gewraakte wetsontwerp vinden we onderdelen terug van een dergelijke onaanvaardbare regeling: het laten samenvallen van de federale verkiezingen met de deelstaatverkiezingen.

De institutionele meerderheid heeft wetgevende initiatieven genomen om vanaf 2014 de verkiezingen voor zowel het deelstatelijke, het federale als het Europese bestuursniveau voortaan te laten samenvallen.

Via artikel 87 en 88 van het voornoemde wetsontwerp worden in dat verband artikel 237 en 238 van het Kieswetboek aangepast, waardoor de termijn voor de verkiezing van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de (toekomstige) aanwijzing van de gecoöpteerde senatoren van de huidige vier jaar op vijf jaar wordt gebracht (ter uitvoering van de herziening van artikel 65 van de Grondwet, waar die termijn eveneens wordt gewijzigd (*Parl. St. Senaat* 2011-12, nr. 5-1750/1)). Die regeling aligneert dus de termijn van het federale bestuursniveau met de termijnen van de deelstaatparlementen en zorgt er via enkele andere wetgevende ingrepen voor dat die termijnen in 2014 en daarna zullen samenvallen. De optie die voor de deelstaten wordt gecreëerd om daarvan af te wijken door hen de mogelijkheid te geven hun eigen verkiezingsdatum en de duur van hun legislatuur te wijzigen, is pure theorie en zal wellicht nooit praktijk worden. Alvorens het zover kan komen, moet er immers eerst een tweederdemeerderheid gevonden worden in het Federale Parlement tijdens de huidige legislatuur (*Parl. St. Senaat* 2011-12, nr. 5-1752/1), vervolgens moet er tijdens de volgende legislatuur, na nieuwe verkiezingen, nogmaals een tweederdemeerderheid worden gevonden in het Federale Parlement om die bepaling in werking te laten treden. En ten slotte moet er in het deelstaatparlement dat de duur van zijn legislatuur en het samenvallen van zijn verkiezingsdatum met de federale verkiezingen wenst te wijzigen, eveneens een tweederdemeerderheid worden gevonden om dat door te voeren. Bovendien is er nog het feit dat bijzondere wetten en gewone wetten belemmeren dat een deelstaat, in casu de Vlaamse, in de praktijk werk zou kunnen maken van afzonderlijke verkiezingen, inzonderheid wat de problematiek van de zes Brusselse verkozenen in het Vlaams Parlement betreft. Er zijn op dat vlak immers enkele bijna onoverkomelijke moeilijkheden waarop de institutionele meerderheid (momenteel) geen antwoord geeft. Koen Muylle, referendaris bij het Grondwettelijk Hof, merkt (in een artikel in het Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht) terecht op dat “het zeer moeilijk zal zijn om gebruik te maken van die constitutieve autonomie. Het probleem dat zich dienaangaande stelt, betreft de zes Brusselse leden van die assemblee. Die komen sinds 2004 niet meer uit de Nederlandse taalgroep van het Brusselse Hoofdstedelijke Parlement, maar worden, tegelijk met de verkiezingen voor dit laatste, in afzonderlijke verkiezingen rechtstreeks verkozen. Enkel de kiezers die bij de verkiezing voor het Brussels Hoofdstedelijk Parlement hun stem uitbrengen op Nederlandstalige lijsten, of die zich voor die verkiezing onthouden, kunnen een stem uitbrengen voor de verkiezing van de zes Brusselse leden van het Vlaams Parlement. Indien de verkiezingen voor het Vlaams Parlement niet langer zou-

den samenvallen met die voor het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, kan dit mechanisme echter niet langer worden gebruikt en wordt het bijzonder moeilijk te bepalen wie aan de verkiezingen voor de Brusselse leden van het Vlaams Parlement mag deelnemen.”. Zoals gesteld werd, geven de partijen van de institutionele meerderheid geen antwoord op deze problematiek zodat die mogelijkheid volkomen dode letter is.

Om democratische en autonomistische redenen zijn samenvallende verkiezingen voor het Vlaamse bestuursniveau onaanvaardbaar. Door op hetzelfde ogenblik verkiezingen voor verschillende bestuursniveaus te organiseren, belet men de kiezer immers zich volmondig uit te spreken over het beleid dat door elk van de verschillende bestuursniveaus werd gevoerd. In de praktijk zal de kiezer zich in zijn stemgedrag immers laten leiden door het beleid dat door het meest dominante bestuursniveau werd gevoerd. Samenvallende verkiezingen monden derhalve per definitie uit in een verschraling van het democratische gehalte van onze samenleving. Bovendien leiden samenvallende verkiezingen onvermijdelijk tot een feitelijke inperking van de autonomie van de deelstaten, zoals dat in het verleden reeds meermaals werd aangetoond. In de praktijk betekent dat immers dat daardoor de coalitie- en regeringsvorming op deelstatelijk niveau wordt afgestemd op de coalitie- en regeringsvorming op het federale niveau. Dat brengt op zijn beurt met zich mee dat het beleid van de deelstaatregeringen en deelstaatarlementen vaak wordt afgestemd, zeker in cruciale aangelegenheden, op het beleid van het federale niveau. Het ontnemt met andere woorden de facto aan de deelstaten een groot deel van hun zelfstandige dynamiek doordat het hen veel meer onderhorig maakt aan het federale niveau.

De Vlaamse volksvertegenwoordiging heeft zich tot op heden nog niet middels resoluties of anderszins uitgesproken tegen die wijze van ondergraving van de autonomie van de Vlaamse deelstaat en dat geldt evenzeer voor de Vlaamse uitvoerende macht aangezien daarover niets in enig Vlaams regeerakkoord terug te vinden is. Toch mag het duidelijk zijn dat er in Vlaanderen geen meerderheid voorhanden is voor samenvallende verkiezingen. Alvast Vlaams minister-president Kris Peeters verklaarde zich reeds herhaaldelijk tegenstander van een dergelijke maatregel. “Vanuit democratisch oogpunt vind ik dat de burger het Vlaams beleid afzonderlijk kan en moet beoordelen. [...] Ik sta altijd verrast dat democraten pleiten voor minder verkiezingen in plaats van voor verkiezingen voor elk niveau apart.”, zo stelde hij in plenaire vergadering van het Vlaams Parlement (*Hand. Vl.Parl.* 2011-12, nr. 26).

Hoofdstuk VI van het Vlaamse regeerakkoord handelt over de staatshervorming, Brussel en de Vlaamse Rand. In dat hoofdstuk stelt de Vlaams Regering: “We hanteren de in de wetgeving voorziene instrumenten wanneer andere overheden op ons bevoegdheidsdomein ageren.”. Met de in deze motie gewraakte maatregelen wordt niet onmiddellijk aan Vlaamse bevoegdheden getornd, maar wordt wel afbreuk gedaan aan fundamentele Vlaamse belangen. Voor de Vlaamse partijen, indien ze consequent willen zijn met zichzelf, is er dan ook alleen maar de conclusie mogelijk dat de aangehaalde elementen uit het wetsontwerp tot wijziging van diverse wetten ten gevolge van de hervorming van de Senaat en houdende verscheidene wijzigingen inzake verkiezingen de Vlaamse belangen, fundamenteel schaden en dat het derhalve noodzakelijk is daartegen een belangenconflict in te roepen.

Joris VAN HAUTHEM

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op het wetsontwerp tot wijziging van diverse wetten ten gevolge van de hervorming van de Senaat en houdende verscheidene wijzigingen inzake verkiezingen (*Parl. St. Kamer* 2013-14, nr. 53-3191/1), inzonderheid op de artikelen 87 en 88;
- overwegende dat met dat wetsontwerp elementen worden gerealiseerd met betrekking tot het instellen van samenvallende verkiezingen voor alle parlementen;
- gelet op de verklaringen van de Vlaamse minister-president tijdens de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement van 7 maart 2012;
- overwegende dat samenvallende verkiezingen een aantasting inhouden van de autonomie van het Vlaamse bestuursniveau, zij de Vlaamse kiezer beletten het Vlaamse bestuursniveau te beoordelen op zijn merites, de Vlaamse Regering daardoor gereduceerd wordt tot een afspiegelingscollege van de Federale Regering en dat dat een verschraving van het democratische gehalte van onze instellingen met zich meebrengt;
- gelet op:
 - 1° artikel 32, §2, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;
 - 2° artikel 109 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
- verklaart ernstig te worden benadeeld door het wetsontwerp tot wijziging van diverse wetten ten gevolge van de hervorming van de Senaat en houdende verscheidene wijzigingen inzake verkiezingen (*Parl. St. Kamer* 2013-14, nr. 53-3191/1) en vraagt daarom de schorsing van de behandeling van voornoemd wetsontwerp met het oog op overleg.

Joris VAN HAUTHEM